

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

VYKDOMOJI ATASKAITA: ĮRODYMAI POLITIKAI FORMUOTI - 2020 m. liepa

KAIP PASIEKTI, KAD DAUGIAU MOKYTOJŲ BAIGTŲ INTERNETINIUS MOKYMUS, VYKDOMUS DIDELIU MASTU, O JŲ VERTINIMO KOKYBĖ BŪTŲ GERESNĖ

„TEACHUP“ EKSPERIMENTO IŠVADOS

Leidėjas:

European Schoolnet
(EUN Partnership AISBL)
Rue de Trèves 61
1040 Briuselis, Belgija

www.europeanschoolnet.orgAutoriai:

Patricia Wastiau, *European Schoolnet*
Benjamin Hertz, *European Schoolnet*
Katja Engelhardt, *European Schoolnet*

Redaktorius:

Roger Blamire, *European Schoolnet*

Dizainas ir kompiuterinė leidyba:

Jessica Massini, *European Schoolnet*
Andrea Panizza, *European Schoolnet*

Išleista 2020 m. liepos mėn.

Cituojant šią ataskaitą nurodyti:

European Schoolnet (2020). Kaip pasiekti, kad daugiau mokytojų baigtų internetinius mokymus, vykdomus dideliu mastu, o jų vertinimo kokybė būtų geresnė: „TeachUP“ eksperimento išvados, Europos mokyklų tinklas, Briuselis

Šiam leidiniui taikoma „Creative Commons“ licencija CC BY-NC-SA 4.0. Licencijos pavyzdį galite rasti adresu creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0.

Padėkos

Dėkojame visiems, kas prisidėjo prie sėkmingo „TeachUP“ eksperimento įgyvendinimo, ypač 15-ai nacionalinių partnerių ir daugybei eksperimente dalyvavusių esamų ir būsimų mokytojų, moderatorių ir konsultantų, viską koordinavusiam Alexandre'ui Kirchbergeriui ir paskutiniame eksperimento etape mums padėjusiam Antoine'ui Bilginui.

Autoriai ypač norėtų išskirti neprilygstamą Enrico Rettore, Davide Azzolini ir Sonios Marzadro iš FBK-IRVAPP (Bruno Kesslerio fondas-viešosios politikos vertinimo tyrimų institutas) darbą, kad eksperimente būtų laikomasi griežtos metodologijos. Jų atlikta statistinė analizė ir tikslios išvados leido aiškiai pristatyti rezultatus plačiajai auditorijai. Autoriai taip pat norėtų paminėti Janet Looney (Europos švietimo ir socialinės politikos institutas (EIESP)) indėlį į konceptualinės sistemos rengimą ir išvadų apie vertinimą interpretavimą ir Karen Triquet (Vrije Universiteit Brussel) indėlį į konceptualinės sistemos rengimą ir išvadų apie savireguliacinį mokymąsi internetu interpretavimą.

TURINYS

AKTUALIOS PROBLEMOS	4
PAGRINDINĖS IŠVADOS.....	5
DALYVAVIMAS IR BAIGIMAS.....	5
TARPUSAVIO IR EKSPERTŲ VERTINIMAS	5
EKSPERIMENTO TVARKA IR REZULTATAI	6
DALYVAVIMO IR BAIGIMO STATISTIKOS GERINIMAS	8
<i>Išbandyta suasmenintos pagalbos sistema .....</i>	<i>8</i>
<i>Poveikio tyrimo rezultatai .....</i>	<i>10</i>
TARPUSAVIO IR EKSPERTŲ VERTINIMAS	13
<i>Tyrimo prieiga.....</i>	<i>13</i>
<i>Tarpusavio ir ekspertų vertinimo rezultatų palyginimas.....</i>	<i>13</i>
<i>Išvados.....</i>	<i>14</i>
PRAKTINĖS IŠVADOS POLITIKOS FORMUOTOJAMS	17

Daugiau informacijos šiose ataskaitose.

Visas ataskaitas galima parsisiųsti „TeachUP“ interneto svetainėje teachup.eun.org.

- [„TeachUP“ tyrimo ataskaita](#)
- [Suasmenintos pagalbos įgyvendinimas dideliu mastu vykdomuose internetiniuose mokymuose](#)
- [Tarpusavio ir ekspertų vertinimas. Kaip organizuoti vertinimą nuotoliniuose mokytojų tobulinimosi kursuose, kad jis būtų veiksmingas](#) Šiose trijose ataskaitose rasite išsamius žodynėlius ir literatūros sąrašus.
- [Tarptautinės dialogo laboratorijos ataskaita](#) Kintantis mokytojų vaidmuo ir kompetencijos: mokytojų rengimo sistemos spragos (konsultacinė apklausa ir literatūros apžvalga)

AKTUALIOS PROBLEMOS

Kad galėtų ugdyti savimi pasitikinčius mokinius, kurie sėkmingai siektų savo tikslų vis sudėtingėjančiame ir neuztikrintumo kupiname pasaulyje, mokytojai turi iš esmės atnaujinti savo kompetencijas ir keisti darbo metodus. Daug pedagogų mielai tobulintųsi, jei mokymai padėtų jiems sukurti tokią mokymosi aplinką, kokios reikia šiandienos *moksleiviams*. Tai vienas tęstinio profesinio tobulėjimo (TPT) idėjos motyvų ir pirminio mokytojų rengimo (PMR) būtinybė – pakloti stiprius pagrindus nuo pat karjeros pradžios. Tyrimai rodo, kad paveikūs mokytojų tobulinimosi kursai dažnai įtraukia bendradarbiavimo ir aktyvaus mokymosi principus. Taip pat pastebima, kad nesuderinamas tvarkaraštis ir dideli dalyvio mokesčiai yra dvi pagrindinės kliūtys įsitraukti į TPT (TALIS 2018). Todėl internetiniai TPT mokymai, prieinami dideliu mastu, pavyzdžiui, Atviri masinio nuotolinio mokymo kursai (MOOCs), kuriuose vadovaujama mokymosi bendradarbiaujant ir aktyvaus mokymosi principais ir kurie siūlomi už nuosaikią kainą ir organizuojami lanksčiai, jau keletą metų traukia politikos kūrėjų dėmesį.

Tačiau tokie dideliu mastu pritaikomi internetiniai mokymai susiduria su nuolatine problema, dėl kurios jie nėra taip plačiai naudojami – tai mažas kursų baigiančiųjų procentas. Tam yra dvi priežastys: nuotoliniam mokymuisi reikia bent bazinio skaitmeninių kompetencijų lygio, kad dalyvis nepasimestų internetinio mokymosi aplinkoje, ir gebėjimo pačiam reguliuoti

savo mokymosi procesą – nei vienas šių įgūdžių neturėtų būti priimamas kaip savaime suprantamas. Tinkamo vertinimo modelio parinkimas dalyvių pažangai matuoti yra dar vienas iššūkis, su kuriuo susiduria dideliu mastu vykdomi mokytojų internetiniai mokymai.

„TeachUP“ eksperimentu siekta spręsti prastos internetinių mokymų baigimo statistikos klausimą išbandant pagalbos modelį, skirtą padėti silpnas skaitmenines ir savireguliacinio mokymosi kompetencijas turintiems mokytojams ir studentams išnaudoti mokymų teikiamas naudas didelio mastu vykdomų mokymų aplinkose.

„TeachUP“ eksperimentu taip pat siekta geriau suprasti skirtumus tarp tarpusavio ir ekspertų vertinimo rezultatų ir tai, kaip jie suvokiami ir vertinami mokytojų profesionalų bei studijuojančių būsimų mokytojų.

PAGRINDINĖS IŠVADOS

DALYVAVIMAS IR BAIGIMAS

„TeachUP“ įgyvendintos suasmenintos pagalbos priemonės turėjo svarų teigiamą poveikį tirtiems projekte dalyvaujančių ES šalių narių mokytojams profesionalams. Pagalbą gavusių mokymų dalyvių tikimybė pabaigti kursą buvo 42 % palyginti su 32 % tikimybė mokytojų, kuriems pagalba nepasiūlyta.

Tiesa, šios suasmenintos pagalbos priemonės neturėjo poveikio Turcijos mokytojams profesionalams.

Priemonės buvo veiksmingos dar studijuojantiems būsimiems mokytojams, kurie buvo turėję nuotolinio mokymosi patirties (t.y. tiems, kurie buvo baigę bent 1 kursą per

paskutinius trejus metus), ir turėjo netiesioginį poveikį (pastebėtas ir tarp mokytojų) tam, kad dalyviai būtų šiek tiek mažiau linkę prašyti kitų pagalbos sprendžiant per mokymus iškilusias problemas.

„TeachUP“ įgyvendintos suasmenintos pagalbos priemonės turėjo netiesioginį teigiamą poveikį mokytojų savireguliacinio mokymosi internetu kompetencijai (SMIK). Kuo daugiau kursų mokytojai pabaigdavo per „TeachUP“ eksperimentą, tuo aukštesni būdavo jų gebėjimai nusistatyti mokymosi tikslus ir tuo mažesnis polinkis ieškoti kitų pagalbos sprendžiant per internetinius mokymus kilusias problemas, t.y. jie tapdavo savarankiškesniais mokiniais.

TARPUSAVIO IR EKSPERTŲ VERTINIMAS

Tarpusavio ir ekspertų vertinimas buvo tolygus, tačiau kolegų vidutiniškai skirdavo šiek tiek didesnius balus nei ekspertai.

Net jei balai truputį skirdavosi, tą patį mokytojo pamokos planą kolegų iš esmės vertindavo panašiai.

Kolegų atsiliepimai apie kitų mokytojų baigiamąsias mokymų užduotis įprastai būdavo ne tokie detalūs, su mažiau pasiūlymų, kaip darbus pagerinti, ir šiek tiek pozityvesni lyginant su ekspertų grįžtamuoju ryšiu.

Mokytojams kolegų ir ekspertų pastabos buvo vienodai svarbios, ir vienas, ir kitas jį laikė teisingomis ir naudingomis, tam tikra prasme, papildančiomis vienas kitas.

EKSPERIMENTO TVARKA IR REZULTATAI

2017 m. 17 partnerių: valdžios institucijos, pirminio ir tęstinio mokytojų rengimo įstaigos ir vertinimo tyrimų organizacija, pradėjo „TeachUP“ eksperimentą, atrinktą ir iš dalies finansuojamą Europos Komisijos pagal „Erasmus+“ programos 3-įjį pagrindinį veiksmą „Politiinių reformų rėmimas“.

„TeachUP“ sukūrė suasmenintos pagalbos sistemą, susidedančią iš el. laiškų, kuriuose siūloma pagalba ir pateikiami asmeniniai patarimai. Ji aktyvuojama remiantis mokymų dalyvių ankstesne patirtimi ir veiksmis vykstant mokymams. Kadangi ši pagalba sumanyta taip, kad būtų galima pritaikyti dideliu mastu, ji siūlyta labai tikslingai tik tiems, kuriems, tikėtina, jos labiausiai reikia, o ne visiems mokymų dalyviams bendrai.

Priemonės buvo įgyvendintos internetiniuose mokymuose, skirtuose keturioms mokymo kompetencijų sritims, kurios susijusios su besikeičiančiais mokytojo ir mokinių vaidmenimis: formuojamajam vertinimui, personalizuotam mokymuisi, mokymuisi bendradarbiaujant ir kūrybingumui. Sritys buvo atrinktos remiantis pirminio mokytojų rengimo ir tęstinio profesinio tobulėjimo organizacijų apklausa apie pageidavimus internetiniams mokymams ir literatūros apžvalga apie kintančius mokytojų vaidmenis apklausoje įvairiose srityse.

Visi mokymai truko po tris su puse savaitės ir supažindino dalyvius su konkrečiu pedagoginiu reiškiniu ir teorija, kuria jis paremtas, pateikiant pavyzdžių ir siūlymų, kaip prieigą įgyvendinti praktiškai. Kiekvienų mokymų pabaigoje dalyviai turėjo sukurti pamokos planą, tinkamą jų pačių mokymo aplinkybėms, įtraukiant mokymuose išgirstas idėjas.

Siūlyti ketveri kursai buvo prieinami visomis dešimt „TeachUP“ projekto šalių kalbų. Mokymai buvo parengti taip, kad orientuotųsi į praktiką, individualią ir grupinę refleksiją, žinių kūrimą, bendradarbiavimą, taip pat ryšių mezgimą ir diskusijas, derinamas su instruktiviu turiniu. Mokymų turinys susidėjo iš skirtingo tipo medžiagos, pavyzdžiui, pamokų vaizdo įrašų, mokytojų ir mokinių interviu, ekrano vaizdo įrašų ir trumpų į praktiką orientuotų tyrimų pristatymų.

Suasmenintos pagalbos priemonių poveikis buvo išbandytas lauko tyrimais, kuriuose dalyvavo daugiau nei 4 000 atsitiktine atranka pakviestų mokytojų ir studijuojančių būsimų mokytojų, kurie buvo suskirstyti į dvi – tiriamąją ir kontrolinę – grupes. Lauko bandymai vykdėti 10 šalių (Austrijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Lietuvoje, Maltoje, Portugalijoje, Slovakijoje, Turkijoje, Vengrijoje) nuo 2018 m. spalio iki 2019 m. gegužės.

Formuojamasis vertinimas

gilinamasi, kaip geriau suprasti mokinių mokymosi stilių ir tinkamai atliepti jų mokymosi poreikius

2018 m.
spalio 2–26 d.

Personalizuotas mokymasis

tiriama, kaip padėti mokiniams patiems valdyti savo mokymosi procesą

2019 m. sausio 15–
vasario 8 d.

Mokymasis ben- dradarbiaujant

apžvelgiamos veiklos ir priemonės, kurios leidžia mokiniams vaisingai ir prasmingai bendradarbiauti

2019 m. vasario 26–
kovo 22 d.

Kūrybingumas

nagrinėjama, kaip mokiniai gali ugdyti kūrybinio mąstymo įgūdžius

2019 m.
gegužės 7–31 d.

1 PAVEIKSLĖLIS: „TEACHUP“ MOKYMŲ CIKLAS

Kad išsiaiškintų, ar tarpusavio vertinimas yra tinkama vertinimo forma internetiniuose mokymuose, „TeachUP“ palygino 106-ųjų atsitiktine tvarka atrinktų trečio „TeachUP“ kurso užduočių vertinimus, kuriuos pateikė kolegoms ir ekspertai, o atrinktų darbų autoriai buvo paprašyti užpildyti trumpą apklausą.

Analizei panaudoti apklausų ir pačioje mokymų platformoje buvę duomenys. Kiekybinei analizei papildyti surinktas ir kokybinis grįžtamasis ryšys: jis gautas iš pagrindinių suinteresuotųjų šalių ir tikslinių

grupių susitikimuose per trejas dirbtuves „Šalies dialogo laboratorijos“, kurios vyko visose lauko bandymus vykdžiusiose šalyse.

DALYVAVIMO IR BAIGIMO STATISTIKOS GERINIMAS

IŠBANDYTA SUASMENINTOS PAGALBOS SISTEMA

Suasmenintos pagalbos, pritaikytos „TeachUP“ mokymuose, tikslas padėti tiems dalyviams, kuriems to labiausiai reikia ir kuriems tikimybė nutraukti kursus didžiausia; taip siekta padidinti mokymuose dalyvaujančiųjų ir juos baigiančiųjų skaičių. Kadangi pagalba turėjo būti pritaikyta dideliu mastu vykdomiems mokymams, ji siūlyta labai tikslingai ir ne visiems kursų dalyviams. Kandidatai, kuriems suasmenintos pagalbos reikėjo labiausiai, atrinkti remiantis dalyvių profiliais ir duomenimis platformoje apie jų progresą. Paveikslėlyje pavaizduotas sistemos veikimo principas: Kad galėtų įvertinti suasmenintos pagalbos poveikį dalyvavimo aktyvumui, „TeachUP“ palygino grupės, kuriai teikta pagalba (tiriamoji grupė), ir grupės, kuriai tokia pagalba nesuteikta (kontrolinė grupė), rezultatus.

mosi patirties stoka). Intervencijos priklausė nuo konkretaus jas sužadinusio veiksmo pobūdžio (pavyzdžiui, siunčiamas el. laiškas, kuriame pateikiamas sąrašas šaltinių, kurie galėtų padėti sėkmingai mokytis internetu, ir siūlomas asmeninis vaizdo skambutis-konsultacija, kurioje žingsnis po žingsnio paaiškinama, kaip naudotis mokymų platforma).

Žinutės buvo pritaikomos pagal dalyvio profilį ir pažangą. Intervenciją aktyvuojantys veiksniai ir veiksmai, kurių imtasi, parinkti pagal intervencijos tikslą, o jis keletis kartas: arba paskatinti dalyvius pradėti kursus, juos pabaigti, arba pagerinti dalyvių pasitenkinimą mokymais.

Intervenciją įgyvendino suasmenintos pagalbos konsultantai (patyrę mokytojai arba mokytojų rengėjai), kurių kiekvienas dėstė dalyką, kurį lankė iki 100 žmonių. Konsultantai vykdė atrankinius patikrinimus konkrečiais laikais prieš ir per mokymus, siekdami išsiaiškinti, ar kas nors iš jiems priskirtų dalyvių turėtų gauti pagalbą. Konsultantai taip pat galėjo matyti visus dalyvio atsakymus į pradinę apklausą, kuri leido susidaryti detalų

dalyvio profilio, įsitikinimų ir pasitikėjimo savimi vaizdą.

Iš viso eksperimentui buvo parengtos devynios intervencijos. Jos kurtos remiantis

DALYVIO PROFILIS IR
DUOMENYS APIE
PAŽANGĄ

+

PAGALBA

+

DIDELIU MASTU PRITAIKOMA
SUASMENINTA
PAGALBA

2 PAVEIKSLĖLIS: DIDELIU MASTU PRITAIKOMA SUASMENINTA PAGALBA

Suasmenintos pagalbos sistema remiasi intervencijomis, aktyvuojamomis tam tikrų veiksnių, kuriais nustatoma, kuriems mokymų dalyviams gali reikėti suasmenintos pagalbos (pavyzdžiui, nuotolinio moky-

moksliniais tyrimais, kurie atskleidė, kokie kursų dalyvių bruožai ar veiksmai daro įtaką tikimybei, kad jie kursus pabaigs. Be to, intervencijos buvo priderintos prie pagrindinių mokymo dizaino ir tvarkaraščio ypatybių, kurios būdamos painesnės galėjo mokymų dalyviams kelti problemų, pavyzdžiui, reikalauti aukštos savireguliacinio mokymosi kompetencijos.

Kai kuriomis intervencijomis dalyviams siūlyta galimybė užsirašyti asmeniniam vaizdo skambučiui, kitomis paprasčiausiai pateikta daugiau patarimų arba kai kuriais atvejais – truputį grįžtamojo ryšio. Visos intervencijos vykdytos iniciatyviai, kiekvienoje priminta, kad dalyviai gali bet kada kreiptis į konsultantą iškilus klausimui.

INTERVENCIJA	INTERVENCIJOS PAGRINDAS	TIKSLAS	INTERVENCIJŲ SKAIČIUS
1–4	Dalyvio profilio duomenys	Kad dalyvis baigtų mokymus	3 532
5	Veiksmai mokymų platformoje – per 5 dienas nepradėtas modulis	Kad dalyvis pradėtų mokymus	3 692
6–9	Veiksmai mokymų platformoje	Kad dalyvis baigtų mokymus ir liktų patenkintas	718

1 LENTELĖ: LAUKO BANDYMUOSE AKTYVUOTOS INTERVENCIJOS

Iš viso dalyvių profiliais paremtos intervencijos ir intervencijos, skirtos paraginti pradėti mokymus tuos, kurie po penkių dienų nuo kursų pradžios juose neapsilankė, sudarė 91 % visų intervencijų, o tai rodo, kad pereinamasis etapas nuo užsirašymo į mokymus iki jų pradžios yra ypač svarbus tirtoje grupėje ir jam reikia skirti ypatingą dėmesį organizuojant internetinius mokymus dideliu mastu.

Didelė dalis dalyvių pasirodė patenkantys į „rizikos grupę“ nepabaigti mokymų dėl to, kad turėjo mažai nuotolinio mokymosi patirties, silpną skaitmeninę kompetenciją arba silpną savireguliacinio mokymosi internetu kompetenciją.

Iš visų konsultantų intervencijų tik 6 % sulaukė kokios nors dalyvio reakcijos (atsakyti nebuvo reikalaujama). Ribotas susidomėjimas siūloma pagalba gali būti dalinai paaiškintas tuo, kad pagalba

siūlyta nepakankamai tikslingai tiems, kuriems labiausiai reikia. Šis trūkumas vykdamas lauko bandymus sušvelnintas sėkmingai įvedus papildomą intervenciją, kuri buvo paremta trejų pirmųjų mokymų duomenimis, leidusiais geriau atpažinti dalyvius, kurių tikimybė mokymus mesti aukšta.

POVEIKIO TYRIMO REZULTATAI

„TeachUP“ suasmenintos pagalbos sistema turėjo svarų teigiamą poveikį eksperimente dalyvavusiems ES šalių narių mokytojams. Mokymų dalyvių, kuriems pasiūlyta suasmeninta pagalba, tikimybė pabaigti kursus siekė 42 %, palyginti su 32 % kontrolinės grupės tikimybe.

Šis bendras poveikis pasiektas dviem skirtingomis priemonėmis:

- dalyvių profiliais (pvz.: silpna skaitmeninė kompetencija, nuotolinio mokymosi patirties stoka, netikėjimas, kad mokymus pavyks pabaigti) paremtomis intervencijomis, kuriomis mokymus pradėję dalyviai skatinti juos pabaigti;
- dalyvių veiksmais mokymų platformoje paremtomis intervencijomis (ypač intervencija mokymų nepradėjusiems), kuriomis siekta užtikrinti sėkmingą mokymų pradžią.

Tikslinių grupių ir aptarimui skirtų dirbtuvių, kuriose dalyvavo mokymų dalyviai, konsultantai, mokytojų rengėjai ir kiti suinteresuotieji asmenys, kokybiniai duomenys leidžia manyti, kad buvo

svarbus kelių veiksnių derinys, skirtingai veikęs skirtingus žmones:

- „kontrolės“ jausmas. Asmeninės žinutės dalyviams sudarė įspūdį, kad yra stebimi – dalį tai motyvavo tęsti mokymus, nes jų pažanga (ar jos stoka) kažkieno buvo tikrinama; vis dėlto kitiems dalyviams galėjo turėti priešingą poveikį.
- jausmas, kad „nesi vienas“. Jausmas, kad kažkas stebi, reiškė, kad yra kažkas, kas gali padėti ir paaiškinti, o tai skatino dalyvius tęsti mokymus.
- suasmenintas pagalbos pasiūlymas kaip „priminimas“. Pasiūlymas veikė kaip priminimas ir paskata imtis tam tikrų veiksmų, apie kuriuos dalyvis buvo pamiršęs.
- suasmenintas pagalbos pasiūlymas kaip „vedlys“. Pasiūlyme atliepiami dalyvių poreikiai ir atsakoma į klausimus; ypač aktualu, jei dalyviai kreipėsi su konkrečiais klausimais (pvz.: kur ir kada pateikti mokymų užduotį).

Vis dėlto, tokia suasmenintos pagalbos sistema neturėjo jokio poveikio Turkijos mokytojams profesionalams. Tokį rezultatą galima paaiškinti kitokiu dalyvavusių Turkijos mokytojų profiliu lyginant su kolegų iš likusių „TeachUP“ šalių. Pavyzdžiui, Turkijos mokytojai buvo turėję mažiau nuotolinio mokymosi patirties, labiau tikėjosi oficialaus „TeachUP“ mokymų baigimo pripažinimo, mažesnę

jų dalis buvo įgiję magistro laipsnį, mokytojai jaunesni, daugiau vyrų. Be to, suasmenintos pagalbos poveikį galėjo sumažinti tai, kaip mokymai buvo vykdyti Turkijoje, pvz.: mokymų moderatorių buvo ypač aktyvus ir patyręs.

Suasmenintos pagalbos sistema turėjo poveikį tik tiems studijuojantiems būsimiems mokytojams (iš visų dalyvaujančių šalių), kurie turėjo nuotolinio mokymosi patirties (t.y. tiems, kurie per paskutinius trejus metus buvo baigę bent vienus mokymus), ir netiesioginį poveikį (mokytojams taip pat) tam, kad dalyviai per mokymus būtų šiek tiek mažiau linkę prašyti kitų pagalbos. Tai leidžia manyti, kad bent šiek tiek tokia nuotolinio mokymosi patirtis yra būtina sąlyga, kad studijuojantys būsimi mokytojai pajustų „TeachUP“ suasmenintos pagalbos, skiriamos patirties stokojančiams, naudą.

„TeachUP“ suasmenintos pagalbos priemonės turėjo netiesioginį teigiamą poveikį mokytojų savireguliacinio mokymosi internetu kompetencijai. Kuo daugiau kursų mokytojai pabaigėdavo per „TeachUP“ eksperimentą, tuo aukštesni būdavo jų gebėjimai nusistatyti mokymosi tikslus ir tuo mažesnis polinkis ieškoti kitų pagalbos sprendžiant problemas, kilusias mokymosi metu, t.y. jie tapdavo savarankiškesniais mokiniais.

Stebina tai, kad iš visų konsultantų intervencijų, tik 6 % sulaukė kokios nors dalyvio reakcijos. Ribotas susidomėjimas siūloma pagalba gali būti dalinai paaiškintas tuo, kad pagalba siūlyta

nepakankamai tikslingai tiems, kuriems labiausiai reikia. Su tokia problema susidurta pirmuose trejuose mokymuose, kuriuose pagalbai atrinkta daug dalyvių, kuriems, sprendžiant pagal analogiškus profilius kontrolinėje grupėje, iš tikrųjų pagalbos nereikėjo (t.y. jiems tikimybė nebaigti mokymų nebuvo aukšta). Šis klausimas išspręstas paskutiniuose mokymuose, įvedus papildomą intervenciją, kuri paremta ankstesnių mokymų duomenimis, kam tikimybė mesti mokymus didelė. Pirmuose trejuose mokymuose pagalbai atrinktų dalyvių baigimo procentas buvo mažesnis nei neatrinktų dalyvių, bet skirtumas buvo nereikšmingas; paskutiniuose mokymuose

žemesnis baigimo procentas tarp atrinktų dalyvių tapo reikšmingas – tai reiškia, kad atranka buvo tikslesnė. Tikslinių grupių diskusijose ir konsultantų atsiliepimuose išryškėjo kitų priežasčių, kodėl siūlyta pagalba naudotasi neaktyviai, pavyzdžiui: konsultantų siūstos žinutės buvo nepakankamai suasmenintos, el. laišakai yra ribota priemonė susisiekti su dalyviais, dalyviai nepakankamai susipažinę su tuo, kaip veikia internetinės aplinkos ir / arba asmeninės sesijos.

TARPUSAVIO IR EKSPERTŲ VERTINIMAS

TYRIMO PRIEIGA

Siekiant išsiaiškinti, ar tarpusavio vertinimas yra veiksmingas būdas įvertinti mokymosi pasiekimus – ir tinkama alternatyva ekspertų vertinimui – mokytojų internetiniuose mokymuose, vykdomuose dideliu mastu, palyginti galutinių kursų užduočių vertinimai, kuriuos pateikė kolegos ir ekspertai.

Taip pat vykdyta trumpa atsitiktine tvarka atrinktų pamokų planų autorių apklausa, kaip jie įvertintų savo mokymąsi kursuose apskritai ir skirtingų vertinimo būdų kursuose teisingumą ir naudą: įsivertinimo (neprivaloma), tarpusavio vertinimo ir ekspertų vertinimo. Apklausoje dalyvavo 71 pamokų planų autorius.

Be to, internetu surengti interviu su vertintojais ekspertais iš Estijos, Ispanijos, Portugalijos ir Vengrijos, klausiant jų nuomonės apie pamokų planus ir vertinimo procesą.

TARPUSAVIO IR EKSPERTŲ VERTINIMO REZULTATŲ Palyginimas

Palyginti 106-į atsitiktine tvarka atrinktų pamokų planų vertinimai, pateikti kolegų ir ekspertų. Pamokų planai buvo pateikti kursų dalyvių kaip paskutinė „TeachUP“ mokymų, skirtų mokymuisi bendradarbiaujant, užduotis (2019 m. vasaris–kovas). Ir kolegos, ir ekspertai naudojo tomis pačiomis vertinimo formomis ir lentelėmis, įvertino planus

balais aštuoniose kategorijose ir parašė kokybinį grįžtamąjį ryšį.

KOLEGŲ IR EKSPERTŲ NAUDOTA VERTINIMO FORMA

Vertinimo formą sudarė aštuonios kategorijos, kurios turėtų atspindėti kokybiškame pamokos plane:

1. Bendradarbiavimo kultūra klasėje
2. Metodai mokinių veiklumui sužadinti
3. Veiksmingi bendradarbiavimo elementai
4. Mokymosi bendradarbiaujant vertinimas
5. Priemonės mokymuisi bendradarbiaujant
6. Atitiktis mokymosi uždaviniams
7. Veiklų įvairovė
8. Individualaus ir grupinio darbo pusiausvyrą

Kiekviena kategorija vertinama balais nuo 1 („pamokos planas šiuo atžvilgiu dar smarkiai tobulintinas“) iki 4 („šiuo atžvilgiu pamokos planas puikus“); kiekvieną balą atitinkantis lygis buvo aprašytas.

Geras kokybinio grįžtamojo ryšio pavyzdys taip pat buvo duotas.

Lyginant siekta įvertinti balų patikimumą – t.y. ar galutiniai ekspertų ir kolegų (kiekvieną pamokos planą vertino iki 3 kolegų) balai buvo tolygūs tarpusavyje

ir tarp abiejų grupių – ir grįžtamojo ryšio kokybę bei naudą. Ekspertų ir kolegų vertinimo balai ir kokybinis grįžtamasis ryšys lyginti statistine analize.

VERTINIMO BALŲ PATIKIMUMUI PALYGINTI

- pirmiausia išvesti kiekvieno vertinimo aštuonių kategorijų balų vidurkiai;
- tada suskaičiuotas kiekvieno pamokos plano bendras kelių kolegų suteiktų balų vidurkis;
- suskaičiuoti ir palyginti visų kolegų ir ekspertų vertinimų bendri vidurkiai.

GRĮŽTAMOJO RYŠIO KOMENTARŲ KOKYBEI IR NAUDINGUMUI PALYGINTI, ANALIZĖJE ATSIŽVELGTA Į:

- bendrą komentarų toną;
- komentarų apimtį;
- komentarų konstruktyvumą (t.y. ar siūlomi konkretūs būdai/apimtį);
- komentarų konstruktyvumą (t.y. ar siūlomi konkretūs būdai, kaip planą pagerinti).

Bendroji prielaida buvo tokia, kad tam tikros apimties, pozityvaus tono, konstruktyvus (su konkrečiais pasiūlymais, kaip planą pagerinti) grįžtamasis ryšys gavėjo bus priimtas kaip naudingas.

IŠVADOS

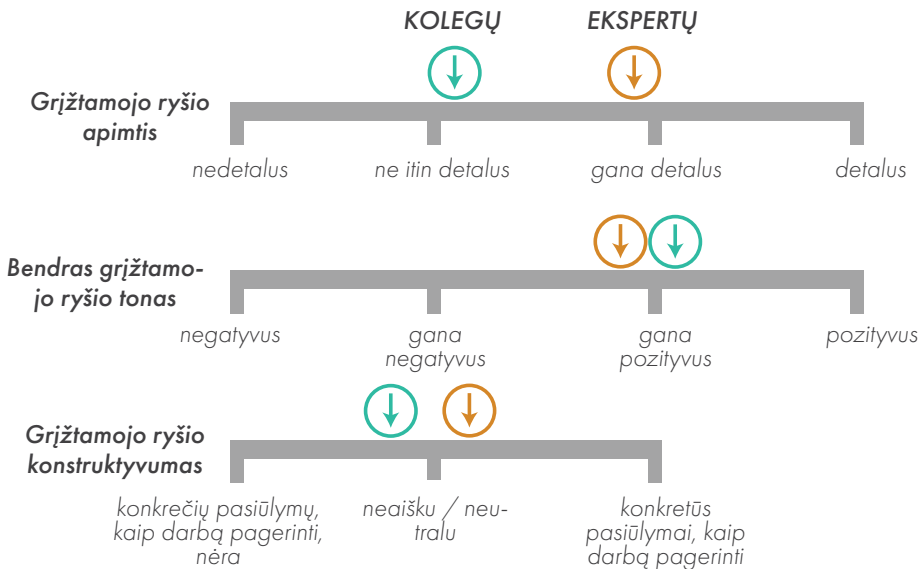
- **Kolegų ir ekspertų skiriami balai tolygūs ir pačiose kolegų / ekspertų grupėse, ir tarp grupių.**
  - Nors abiejų grupių skirti balai buvo labai aukšti, kolegų vis tiek buvo sistemingai aukštesni nei ekspertų – ir bendrai, ir kiekvienoje kategorijoje atskirai.

Kolegos vidutiniškai skyrė 3,6 balo, o ekspertai – 3,2 balo (iš 4). Šis pastebėjimas sutampa su ankstesnių tyrimų išvadomis.

- Šis mažas, bet statistiškai reikšmingas skirtumas buvo ryškesnis tais atvejais, kai ekspertai skirdavo žemesnius balus, ypač vertinant studijuojančių būsimų mokytojų pamokų planus.

- Skirtumą galima paaiškinti tuo, kad ekspertai, giliau išmanydami temą, kelia aukštesnius reikalavimus, o kolegoms trūksta vertinimo kultūros ir pasitikėjimo savo temos išmanymu, be to, jie nori palaikyti vieni kitus.
- Kolegų grįžtamasis ryšys paprastai būdavo mažiau detalus, mažiau konstruktyvus ir šiek tiek pozityvesnio tono nei ekspertų grįžtamasis ryšys. Ekspertų komentaruose buvo daugiau konkrečių pasiūlymų,

kaip pamokos planą pagerinti, o patys komentarai ilgesni. Tai greičiausiai susiję su tuo, kad ekspertai geba efektyviau teikti vertinimą, turi daugiau patirties bei jaučiasi patogiau tai darydami, nes tai įprasta jų darbo dalis (be to, būtent šiam darbui „TeachUP“ jie ir buvo samdyti).

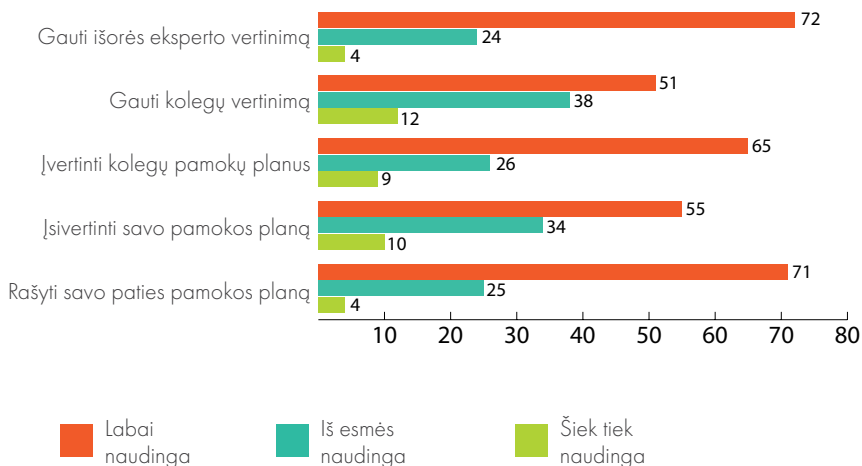

3 PAVEIKSLĖLIS: KOLEGŲ IR EKSPERTŲ KOKYBINIO GRĮŽTAMOJO RYŠIO, VERTINANT MOKYTOJŲ PAMOKŲ PLANUS, YPATYBĖS

- Nors **balų įvairovės buvo, iš esmės to paties mokytojo planą kolegos** vertino tapačiai.
- Tiek **ekspertų, tiek kolegų vertinimus dalyviai bendrai įvertino kaip naudingus ir teisingus**, bet, kad kolegų vertinimas teisingas, sutarė labiau.

◦ Dalyvių atsakymai į klausimus apie mokymų naudingumą apskritai ir tikimybę, kad dalyvaus internetiniuose mokymuose ateityje, nerodo, kad būtų esama kokio nors aiškaus pirmumo, teikiamo ekspertų ar tarpusavio vertinimui.

Tačiau paklausti apie asmeninio vertinimo veiklų naudą mokantis „TeachUP“, 72 % atsakė, kad ekspertų vertinimas buvo labai naudingas ir tik 51 % taip pat apibūdino kolegų vertinimą. Įdomu tai, kad 65 % įvertino pačių kitų kolegų pamokų planų vertinimo veiklą kaip labai naudingą.

2 GRAFIKAS: MOKYTOJAI (%), KURIE ĮVERTINO IŠVARDYTAS VEIKLAS KAIP NAUDINGAS JŲ MOKYMUISI

PRAKTINĖS IŠVADOS POLITIKOS FORMUOTOJAMS

„TeachUP“ eksperimentas parodė, kad pagerinti dalyvavimo ir baigimo statistiką dideliu mastu vykdomuose internetiniuose mokytojų mokymuose įmanoma pasitelkiant pagalbos infrastruktūrą, kuri leistų asmeninę paramą teikti dideliame mokymų dalyvių skaičiui. Ši išvada atveria penkias galimas paramos politikos priemonių sritis. Daugiau informacijos ir komentarų apie šią rezultatų grupę, 1“.

1. Rinkti konkrečius duomenis apie dalyvius ir atitinkamai pritaikyti siūlomą pagalbą

„TeachUP“ eksperimente buvo mažiausiai du duomenų šaltiniai, kuriuos gana lengva atkartoti savo mokymuose: privaloma apklausa užsirašyti į mokymus ir platformoje fiksuojami duomenys apie dalyvio progresą mokymų moduluose. Norint panaudoti duomenis taip, kaip naudota eksperimente, duomenys negali būti anoniminiai, taigi aktualus tampa duomenų saugos klausimas.

Neatlikus papildomų tyrimų, sunku tiksliai pasakyti, kokius tiksliai duomenis būtų tikslinga rinkti tolesniam naudojimui. Pavyzdžiui, „TeachUP“ rinktų duo-

menų apie savireguliacinio mokymosi kompetenciją arba įsitikinimus apie mokymąsi internetu, kurie mokslinėje literatūroje įvardijami kaip veiksniai, lemiantys mokymų nutraukimą, nauda nebuvo aiški.

2. Susisiekti su mokymų nepradėjusiais dalyviais

„TeachUP“ susisiektis su mokymų nepradėjusiais dalyviais sistema smarkiai paskatino dalyvavimą. Todėl verta ieškoti būdų, kaip užmegzti kontaktą su tais dalyviais, kurie mokymų nepradėjo, ir juos pritaikyti.

3. Susisiekti su nuotolinio mokymosi naujokais

„TeachUP“ eksperimente pagalba naujokams (nagrinėtoje mokslinėje literatūroje patirties stoka įvardyta kaip vienas prognozinių rodiklių, kad dalyvis mokymų nebaigs) turėjo teigiamą poveikį. Dėmesys nuotolinio mokymosi naujokams turėtų smarkiai pagerinti tiek dalyvavimo, tiek mokymų baigimo statistiką.

---

*1*ypač „TeachUP“ suasmenintos pagalbos pritaikomumą dideliu mastu ir išlaidų efektyvumą, galima rasti ataskaitoje „Suasmenintos pagalbos įgyvendinimas dideliu mastu vykdomuose internetiniuose mokymuose

4. Sukurti vykdomos stebėsenos atmosferą

Jausmas, kad esi stebimas, viena vertus, eksperimente sukūrė įspūdį, kad esi kontroliuojamas ir, kita vertus, suteikė ramybės, kad nesi vienas. Tikėtina, kad šios dvi dinamikos, atkartojančios gyvai interakcijai būdingą socialinę kontrolę ir palaikymą, bent iš dalies paaiškina eksperimente pastebėtą poveikį. „TeachUP“ eksperimente tokia jausena sukurta konsultantų iniciatyva siunčiamomis asmeninėmis žinutėmis, bet kiti būdai atkartoti socialinės kontrolės ir paramos jausmą gali būti taip pat veiksmingi. Kad būtų išvengta neigiamos reakcijos, asmeniniai duomenys turi būti naudojami atsargiai, paisant duomenų saugos.

5. Pagalvoti apie mašininės pagalbos sistemas

Nors neaišku, ar mašininės sistemos galėtų atkurti kai kurias dinamikas, kurios lėmė pastebėtą poveikį, beveik neabejojama, kad tokios sistemos, pavyzdžiui, botai, galėtų perimti kai kurias eksperimente išbandytų procesų dalis. Turint omeny mažą susidomėjimą pagalbos pasiūlymais, tai atrodo tikrai įgyvendinama. Mašininė sistemų veikla – siunčiamos pirmosios asmeninės žinutės – derinama su konsultantų darbu – atsakymai į dalyvių klausimus ir tiesnės pagalbos įgyvendinimas – galėtų būti labai našus ir veiksmingas būdas teikti suasmenintą pagalbą.

Greta jau paminėtų penkių paramos politikos sričių, ateityje būtų įdomu iširti poveikį, kurį dalyvavimo ir baigimo statistikai turėtų įvairios pagalbos priemonės, siūlomos didelio masto internetiniuose mokymuose tokiuose kaip MOOCs. Nors buvo iširtas „TeachUP“ pagalbos sistemos suasmenintos pagalbos turinys, pagalbos siūlymo būdai liko netirti. Didesnis suasmeninimo lygis, atsižvelgiant į dalyvių išreiktą prioritetą tam tikriems pagalbos teikimo būdams ir suteikiant daugiau pasirinkimo, gali pasirodyti esąs dar veiksmingesnis. Vienas būdų tai įgyvendinti būtų pasiteirauti dalyvių prieš pradedant mokymus, kokiems siūlomiams pagalbos būdams jie teiktų pirmenybę, ir atitinkamai pritaikyti per mokymus siūlomą pagalbą.

Nors ne pagrindinis eksperimento objektas ir tirtas kitais metodais, „TeachUP“ įgyvendintas tarpusavio vertinimas atrodo esantis veiksminga alternatyva didelio masto internetiniuose mokymuose, skirtuose mokytojams ir studijuojantiems būsimiems mokytojams. Remiantis šiais rezultatais, sėkmingam tarpusavio vertinimui reikėtų užtikrinti palankias sąlygas tokiomis politikos priemonėmis:

- **stiprinti vertinimo** kultūrą, kurioje vertinimas būtų laikomas visaverte aktyvaus mokymosi proceso dalimi: dalyviai (nesvarbu, ar mokytojai, ar mokiniai) dalijasi mokymosi atsakomybę ir geba tiek pasinaudoti gautu vertinimu, t.y. apmąstyti ir įvertinti grįžtamojo ryšio naudą ir ką verta iš jo įsidėmėti, tiek įvertinti kitus, t.y. užtikrinti,

kad vertinimas būtų subalansuotas ir suformuluotas taip, kad būtų naudingas ir motyvuotų toliau tobulėti. Skirtingų vertinimo formų (tarpusavio vertinimo, įsivertinimo, formuojamojo vertinimo, sumuojamojo vertinimo), jų tikslo ir laukiamos naudos supratimas taip pat yra šios kultūros dalis ir gali sumažinti atotrūkį tarp vertintojų ekspertų ir naujokų (daugeliui mokytojų, kurie turi daug patirties vertinant mokinius, kitų mokytojų vertinimas yra nauja patirtis). Dideliu mastu vykdomuose internetiniuose mokymuose tokia kultūra galėtų būti ugdoma:

- mokant mokymų dalyvius, kaip dalintis grįžtamojo ryšiu ir jį priimti, teikiant ekspertų grįžtamojo ryšio pavyzdžių ir pabrėžiant pagrindinius veiksmingo grįžtamojo ryšio bruožus, pavyzdžiui, savalaikiškumą, konstruktyvias pastabas, detales ir konkrečius pasiūlymus konkrečioms pokyčiams, toną ir t.t.
- įrodymais pagrindžiant kolegų vertinimo internetiniuose mokymuose naudą ir pristatant tyrimų išvadas apie veiksmingą grįžtamąjį ryšį, kuris pritaikomas ir kasdieniame ugdymo procese su mokiniais.

- **parengti kokybės standartus apibrėžiančią sistemą** tarpusavio vertinimui dideliu mastu vykdomuose mokytojų internetiniuose mokymuose. Kad tarpusavio vertinimas būtų

patikimas būdas patvirtinti mokytojų pažangą ir galimai ją sertifikuoti, reikia gerai parengtų vertinimo sistemų, kurios svarbios organizuojant tinkamus veiksmingus vertinimo procesus, priemones ir pagalbą. Mokymų dalyviai turėtų būti aiškiai supažindinti su kokybės standartų sistema, kad visi ją vienodai suprastų.

- Tiesioginė to pasekmė būtų patikimesnis tarpusavio vertinimas. „TeachUP“ pateikti trijų kolegų vertinimai buvo iš esmės tolygūs ekspertų balams (tai rodo patikimumą tarp vertintojų). Šis pavyzdys išryškina gerai parengtos vertinimo priemonės, pavyzdžiui, vertinimo formos, kurioje būtų nustatyti aiškūs standartai ir kriterijai bei pateikiami skirtingo lygmens užduočių aprašai ir pavyzdžiai, svarbą. Tinkamai parengta kokybės standartų sistema turėtų įtraukti visus šiuos aspektus.
- Dideliu mastu vykdomuose internetiniuose mokymuose pažangos patvirtinimas tarpusavio vertinimu labai priklauso nuo to, kaip parengti tarpusavio vertinimo procesai, priemonės ir pagalba. Dėl to tinkamas kokybės standartų sistemų parengimas sudarytų sąlygas mokymų akreditavimui.

- **parengti tokį vertinimo būdą, kuris atitiktų mokymų tikslą**, auditoriją ir mastą. Vykdamas eksperimentą paaiškėjo, kad dalyvių akyse tarpusavio ir ekspertų vertinimai gali turėti tik jiems būdingų privalumų ir vienas kitą papildyti. Internetinių mokymų organizatoriai, kurie kliaujasi vien tarpusavio arba vien ekspertų vertinimu, galėtų paieškoti priemonių, kaip suderinti abu vertinimo tipus.

Tarpusavio vertinimas „TeachUP“ ne tik pasitarnavo dalyvių pažangai patvirtinti, bet buvo sukurtas sudaryti sąlygas bendruomenės kūrimui ir profesiniams mainams, taip pat padėti dalyviams susipažinti su vertinimo procesu, kad įgytą vertinimo patirtį galėtų panaudoti savo darbe. Abu

paskutinius tikslus sunkiau pasiekti pasirinkus ekspertų vertinimo kelią. Tiesa, vykdamas mokymus internetu ir juose pristatant naują sudėtingą medžiagą ir metodus, įtraukti šiek tiek ekspertų vertinimo gali būti naudinga. Turint omeny, kad įtraukti ekspertų vertinimą dideliu mastu sudėtinga ir galimai brangu, galima ekspertų vertinimą siūlyti kaip papildomą mokamą paslaugą greta tarpusavio vertinimo tiems dalyviams, kurie pageidauja svaresnio ir konstruktyvesnio kokybinio grįžtamojo ryšio apie atliktas užduotis.

PROJEKTO KOORDINATORIUS

www.europeanschoolnet.org

BELGIJA

TYRIMO ORGANIZATORIUS

IRVAPP
RESEARCH INSTITUTE FOR
THE EVALUATION OF PUBLIC POLICIES

irvapp.fbk.eu

Italija

PARTNERIAI

irvapp.fbk.eu

Austrija

hitsa.ee

Estija

cti.gr

Graikija

oktatas.hu

Vengrija

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

leu.lt

Lietuva

nsa.smm.lt

Lietuva

education.gov.mt

Malta

cfaecentro-oeste.pt

Portugalija

dge.mec.pt

Portugalija

Universidade do Minho

uminho.pt

Portugalija

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

mpc-edu.sk

Slovakija

uniza.sk

Slovakija

educalab.es

Ispanija

yegitek.meb.gov.tr

Turkija

gtcs.org.uk

Jungtinė Karalystė

www.teachup.eun.org | [teachup.eun.](https://twitter.com/teachup.eun)

[f groups/TeachUP.experimentation](https://www.facebook.com/groups/TeachUP.experimentation) | @teachup@eun.org

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Europos Komisijos parama rengiant šį leidinį nereiškia, kad pritariama jo turiniui. Jame atsispindi tik autorių nuomonė. Europos Komisija neatsako už bet kokį šiame leidinyje pateikiamos informacijos naudojimą.